

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMA
pentru examenul de definitivare în învățământ
SPECIALITATEA: ECONOMIA MEDIULUI
PROFESORI

Aprobată prin O.M.E.C.T. nr.....

BUCUREȘTI
2007

I. NOTĂ INTRODUCȚIVĂ

Programa pentru examenul de definitivare în învățământ reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactic/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Programa este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției din perspectiva nivelurilor carierei didactice. Acestea se vor corela cu normativitatea psihopedagogică pe baza căreia sunt proiectate, aplicate și inovate structurile și unitățile de competențe - cunoștințele, abilitățile, valorile și atitudinile - corespunzătoare standardelor și statutului asumat/jucat de cadrul didactic în unitățile de învățământ preuniversitar din România.

În cadrul acestei programe, de importanță majoră sunt acele componente care vor valoriza **rolul constructiv, coparticipativ al** cadrului didactic în calitatea sa de actor cu statut de educator, de purtător al mesajelor științei devenite disciplină de învățământ, de reprezentant al comunității profesorilor de specialitate din instituția școlară și substanța **competențelor dobândite** de acesta, în concordanță cu motivația profesională, cu o serie de **roluri specifice**. De exemplu, pentru dimensiunea didactică, menționăm rolurile: evaluator intern și extern, consilier în procesul de învățare și, mai ales, în depășirea dificultăților în învățare, mediator didactic în procesul de adecvare a logicii domeniului de specialitate la psihologia învățării, predării, evaluării etc.

Au fost urmărite formarea și structurarea competențelor pentru profesia de cadru didactic, cu aplicare la predarea disciplinelor de specialitate din aria curriculară „Tehnologii”. Pe lângă competențele specifice, în specialitate, sunt vizate competențele pentru îndeplinirea eficientă a unui rol social precum și competențele metodice.

Tematica programei reflectă **ponderile**:

- conținuturilor destinate pentru formarea competențelor științifice (aprox. 60%);
- conținuturilor destinate formării competențelor didactice, încorporând metodică și aplicațiile școlare ale domeniului (aprox. 30%);
- conținuturilor altor tipuri de competențe necesare cadrelor didactice - competențe cheie (aprox. 10%).

În elaborarea programelor au fost aplicate **criterii de selectare a conținuturilor**, precum: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socioculturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, integralitatea și coerența viziunii asupra cunoașterii de specialitate, abordate în relație cu didactica domeniului de specialitate, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

Competențe specifice:

- cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinelor/modulelor de specialitate și problemele de învățare specifice domeniului de pregătire;
- realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor;
- operarea cu standardele de pregătire profesională și programele școlare pentru proiectarea unui demers didactic adaptat nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei;

- utilizarea tehnologiilor informaționale în demersul didactic;
- aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor/modulelor tehnologice;
- elaborarea, selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- proiectarea și/sau selectarea unor conținuturi pentru programele opționale sau curriculum în dezvoltare locală de tipul aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;
- comunicarea eficientă cu partenerii în activitatea educațională;
- aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată;
- transmiterea, în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, a conținuturilor astfel încât să dezvolte structuri operatorii, afective și atitudinale;
- dezvoltarea competențelor civice și interpersonale ale elevilor și conduita antreprenorială a acestora;
- stimularea potențialului fiecărui elev și dezvoltarea creativității.

II. TEME PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR / MODULELOR DE SPECIALITATE

1. Locul și rolul disciplinelor/modulelor de specialitate în învățământul preuniversitar. Construirea demersurilor didactice pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.
2. Curriculumul școlar:
 - a) elemente componente (curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, module);
 - b) documente curriculare (standarde de pregătire profesională, planuri-cadru și planuri de învățământ, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare);
 - c) obiectivele predării – învățării – evaluării la disciplinele/modulele din aria curriculară „Tehnologii”. Competențe generale, competențe specifice, unități de competență și competențe;
 - d) proiectarea curriculumului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;
3. Operaționalizarea obiectivelor didactice: proceduri de operaționalizare și exemple.
4. Relația între competențe și conținuturi de instruire.
5. Metode și procedee de predare-învățare:
 - a) clasificarea și caracteristicile principalelor grupe de metode de învățământ;
 - b) exemplificări de aplicare a unor metode specifice disciplinelor/modulelor de specialitate;
 - c) utilizarea metodelor de predare active – participative, centrate pe elev/tehniciilor de învățare prin cooperare: metoda proiectului; studiul de caz; jocul de rol; brainstorming-ul; lucrul în echipă; problematizarea;
 - d) utilizarea tehnologiilor informatice și de comunicare în procesul didactic; exemplificări.
6. Mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare:
 - a) funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ;
 - b) tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor; exemplificări.
7. Medii de instruire reale și virtuale: cabinete, laboratoare, ateliere, complexe multimedia, săli de clasă, ferme didactice, târguri și expoziții, șantiere (descriere și condiții de utilizare);
8. Forme de organizare a activității didactice: lecția și variantele de lecții; firma de exercițiu; alte forme de organizare (cercurile de elevi, consultațiile, vizitele și excursiile etc.).
9. Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curriculare și criteriile de performanță din standardele de pregătire profesională:

- a) evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: definire, funcții;
 - b) metode și tehnici de evaluare;
 - c) erori în evaluare și modalități de minimizare a lor;
 - d) construirea instrumentelor de evaluare (teste, chestionare, fișe etc.);
 - e) calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
 - f) tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare.
10. Proiectarea demersului didactic: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea lecției (pentru diferite tipuri de lecții).
11. Modalități de adaptare a procesului instructiv-educativ în vederea integrării elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).
12. Pregătirea profesorului pentru activitatea didactică (profesională de specialitate, psihopedagogică și metodică).

Bibliografie

1	Adăscăliței, A.,	Instruire asistată de calculator, Editura Polirom, Iași, 2007
2	Boncota, I.,	Caiet metodic cu aplicații practice, Ed. ASE, București, 2003
3	Cerghit, I.,	Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006
4	Carcea, I.M.,	Consultanță și consiliere educațională, EDP, București, 2005
5	Ciobanu, Olga	Educație economică, Ed. ASE, București, 2000
6	Cucoș, C.,	Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1996, revizuire 2002
7	Cristea, S. (coord)	Curriculum pedagogic, EDP, București, 2006
8	Crețu, C.,	Curriculum diferențiat și personalizat, Ed. Polirom, Iași, 1998
9	Druță, M-E.,	Didactica disciplinelor economice, Ed. ASE, București, 2002
10	Druță, M-E., Grünberg, C.,	Portofoliul seminariilor de didactica disciplinelor economice, Ed. ASE, București, 2002
11	Ionescu, M., Radu, I.,	Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995
12	Iucu, R.,	Managementul și gestiunea clasei de elevi, Editura Polirom, Iași, 2000;
13	Jinga, I., Negreț, I.,	Învățarea eficientă, EDITIS, București, 1994
14	Jinga, I., Istrate, E.	Instruirea și evaluarea asistată de calculator, Editura ALL, București, 2006
15	Joița, E.,	Eficiența instruirii, EDP, București, 1998
16	Manolescu, M.,	Evaluarea școlară, Editura Meteor, București, 2006
17	Neacșu, I.,	Instruire și învățare, ediția a II-a, revizuită, EDP, București, 1999
18	Nicola, I.,	Tratat de pedagogie școlară, Editura Aramis, București, 2000
19	Negreț, I.,	Didactica Nova, Editura Aramis, București, 2004
20	Potolea, D.,	Profesorul și strategiile conducerii învățării, în vol. Structuri, strategii și performanțe în

- 21 Radu, I., T., învățământ (coord. Jinga, I., Vlăsceanu, L.), Ed. Academiei, București, 1989
- 22 Roșca, I., Zamfir, G., Apostol, C.G., Bodea, C.N., Informatica instruirii, Editura Economică, București, 2002
- 23 Toma, S., Profesorul factor de decizie, Editura Tehnică, București, 1999
- 24 Tomșa, G., Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi, Casa de editură și presă „Viața Românească”, București, 1999
- 25 Zamfir, G., Instruirea asistată de calculator în domeniul economic, Ed. INFOREC, București, 2000
- 26 xxx Curriculum național aprobat de M.E.C.T. (www.edu.ro)
- 27 xxx Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare pentru aria curriculară „Tehnologii”, M.E.C.T.

III. TEMATICA DE SPECIALITATE

1. Dezvoltarea durabilă – concept al echilibrului

- *Dezvoltare și durabilitate – premisele unui nou concept*
- *Tehnocentrism și ecocentrism în abordarea dezvoltării durabile. Modele de dezvoltare durabilă*
- *Cuantificarea durabilității*

2. Ecolimbaje

- *Patrimoniul natural.*
- *Bunuri publice de mediu.*
- *Valoarea economică totală a bunurilor de mediu.*
- *Avantaje (pagube) de mediu.*
- *Externalități de mediu.*
- *Indicatori de mediu.*

3. Relația “capital natural – economie”

- *Caracterul biunivoc al relației.*
- *Dimensiunea economică a capitalului natural.*
- *Substituibilitate, echitate, incertitudine și ireversibilitate în utilizarea capitalului natural și antropoc*
- *Performanța ecologică a sistemului economic.*

4. Capitalul natural și structurile economice

- *Tranziția de la economia naturală la economia non-naturală.*
- *Analiza structurilor economice din perspectiva ecologică.*

5. Capitalul natural și mecanismul economic

- *Poluarea – o opțiune economică?*
- *Determinarea nivelului optim al poluării (concepțiile: convențională, radicală, heterodoxă).*

6. Dimensiunea eco-economică în România

- *Structurile economice și echilibru ecologic în România.*
- *Gestionarea resurselor naturale în profil teritorial*
- *Poluarea și eforturile pentru o economie ecologică în România.*

7. Impactul activităților umane asupra mediului

- *Impactul antropic în ecosferă (epuizarea resurselor, efecte cumulative, poluare, dezechilibre ecologice etc.)*
- *Practicile agricole și conservarea capitalului natural.*
- *Utilizarea resurselor forestiere. Silvicultura multifuncțională*
- *Poluarea industrială și randamentul capitalului natural.*
- *Amenajarea turistică a spațiului. Promovarea formelor de turism durabil (ecoturism, turism rural, agroturism)*

Bibliografie

1. Brașoveanu Nicolae – Va putea suporta economia costul reechilibrărilor ecologice?, Tribuna Economică nr.7/1995.
 2. Florina Bran – Degradarea ecosistemelor (silvicultură și turism). Implicații economice, Ed.ASE, București, 2002
 3. Florina Bran – Ecologie generală și protecția mediului, Ed. ASE, București, 2000
 4. Florina Bran – Relația economie-mediul la începutul mileniului al III-lea, Ed. ASE, București, 2002
 5. Florina Bran, Ildiko Ioan - Ecosferă și politici ecologice, Ed. ASE, București, 2002
 6. Florina Bran, Tamara Simon, Nistoreanu P. – Ecoturism, Ed. Economică, București, 2000
 7. Georgescu George – Reforma economică și dezvoltarea durabilă, Ed. Economică, 1995.
 8. Ilie Aurel – Protecția mediului, conservarea biodiversității și gestionarea resurselor naturale, Tribuna Economică 14/1995.
 9. Manea Gheorghe – Criteriul economic, obstacol sau oportunitate pentru integrarea industriei românești în Europa, Tribuna Economică nr. 7,9/1995.
 10. Mănescu Bujor – Bazele ecoternicii în agricultură, Ed. ASE, București, 2000.
 11. Melinda Căndea, Florina Bran – Spațiul geografic românesc. Amenajare, organizare și dezvoltare durabilă, Ed. Economică, București, 2001
 12. Negrei C. Costel – Economia și politica mediului, Ed. ASE, 2004.
 13. Negrei Costel – Instrumente și metode în managementul mediului, Ed. Economică, 2000.
 14. Platon Victor – Considerații asupra relației “dezvoltare economică – calitatea mediului”, Rev. Română de Statistică, 12/1993.
 15. Rojanshi V., Florina Bran, ș.a – Economia și protecția mediului, Tribuna Economică, București, 1997
 16. Vădineanu Angheluță – Dezvoltarea durabilă - teorie și practică, Ed. Universității, București, 1998.
 17. Vădineanu Angheluță – Managementul dezvoltării, Ed. Ars Docendi București, 2004.
- *** Alte publicații, manuale și auxiliare curriculare în vigoare, aprobate de MECT.